

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Materia, & forma Extremæ Unctionis, Caput I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

LIBRI SEXTI

De Sacramento Extremæ-Unionis.

CAPUT I.

De Materia, & Forma, Extremæ-Unionis.

§. I.

Materia Remota.

1. **E**jus remota Materia est Oleum Olivarum ab Episcopo benedictum. Si vero scire cupis. An Oleum non benedictum sit apta materia ad valorem hujus Sacramenti, (nam certò est graviter illicita) & an Summus Pontifex possit concedere hanc benedictionem simplici Sacerdoti. Lege Emanuelem a Sa Genuinum, qui concedit prius ex his: Lege item eundem expurgatum, b qui utrumque concedere videtur. Sed, & lege Caltopalaum, c qui cum communi utrumque probabilius negat. Hoc oleum jam benedictum potest in vase stanneo conservari, ut habet d Rituale Romanum: verum Religiosiores Parochi usurpant communiter argenteum.

OLEUM NON BENEDICTUM,
quatenus addi potest benedicto.

2. In eodem Rituali Romano, sic habetur. Oleum benedictum, si fortè infrà annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico oleo non benedicto, in minori quantitate superfuso, reparari potest. Hæc Rituale. Quod dum dicit (modico) insinuat, totum Oleum non benedictum, quod addi benedicto, sive simul, sive successivè potest, non posse excedere quantitatem olei benedicti, imò debere esse in parva quantitate, ut contra nonnullos latè probat Quintanadv.

3. Eadem autem ratio probat, Oleum Olivarum, cui additur aliquod aliud genus Olei in parva quantitate v. g. Balsamum, Oleum Amygdalarum, vel simile esse aptam materi-

Tamburinus de Sacramentis.

am, quæ benedicatur in Oleum infirmorum; quia per parvam illam quantitatem non extrahitur à suo esse, sicuti Vinum, si modica aqua immisceatur est apta materia consecrationis, &c. Ne igitur audias illos, qui nullam prolixius mitionem Balsami in Oleo infirmorum admittunt.

4. Confirmatur primò, nostra doctrina ex Sa, f qui docet Oleum Rosaceum, vel Violaceum, si formam Olei amisit ob Violam, vel Rosarum mitionem, non posse esse aptum ad Sacramentum hoc. Quasi dicat, si non amisit, aptum esse; at certè per modicam mitionem non amittit.

5. Confirmatur Secundo, quia Suar. g non putat, esse sententiam improbabilem eorum, qui dicunt, olim Oleum Balsamo immistum, usui fuisse ad Unionem infirmorum, cum æquè pro Sacramento Confirmationis, atque pro Sacramento Extremæ-Unionis benedicti ab Ecclesia fuerit consuetum. Profectò hujus consuetudinis non alia esse poterat ratio, nisi, quia modica solet esse illa mitura Balsami, quæ propterea Oleum in suo esse, seu substantia relinquit. Vides? Confirmatio invalidè fieret ex solo Oleo Olivarum, ut supra docui, quia pro illa requiritur Chrisma, id est, Oleum Balsamo mistum: at Extrema-Unionis fit validè in solo Oleo, sed, & validè in Oleo cum modico Balsamo, quia hoc modicum non removel Oleum ab esse Olei.

OLEUM INFIRMORUM VETUS.

6. Interrogabis, An liceat, ad administrandam Extremam-Unionem, uti Oleo benedicto præcedentis anni?

7. Respondeo, Urgente necessitate, licere: at ea non urgente, validam quidem fore administrationem: sed ita illicitam, ut periculum subsit peccandi mortaliter. Scio, Emanuelem h Sa Genuinum putare, adhiberi h Sa Genuinum posse Oleum non eodem anno benedictum, cui sententiæ Sa expurgatus addit rationem: De solo enim (ait) Chrismate comburendo præceptum est C. fin. dist. 4. Consecr. Hæc ille: i cuius rationis vis ea esse mihi videtur. Non præcipitur comburi Oleum Extremæ-Unionis antiquum, ergo poterit servari, ergo, ne sit otiosa, & frustanea conservatio, uti eo licitè ad Sacramentum poterimus.

Gg

8. Huic

a Leand.
tr. 4. de
Extr. Vn.
d. 2. q. 11.

8. Huic sententiæ Emmanuelis favet Leander a dicens, post longam consultationem cum multis Theologis, fuisse resolutum, ut suppartem prædictum Oleum vetus non peccare mortaliter.

b Leand.
loc. cit.
c Castrop.
de Extr.
Vncl. p. 3.
nu. 12.

9. Verum Bonacina, Possevinus, Zambrianus apud eundem Leand. sustinent, esse peccatum, uti Oleo alterius anni, licet non explicent, peccatum mortale sit, an veniale. Et quidem Leander b loc. cit. ait, hos dicere, esse peccatum mortale, sed Castrop. e ait, hos non explicare, an hoc peccatum mortale sit. Quinam ex his duobus Doctoribus verius referat, videat, qui otiosus est.

Denique Castropalaus loc. citat. sic habet. Cum gravis sit materia; uti Oleo veteris anni, si præceptum adfit, culpam gravem constituere debet. Hæc ille, sed non explicat, an huiusmodi præceptum adfit.

Ex his vides cur ergo num. 7. dixi subesse periculum mortaliter peccandi, &c.

10. Sed, quando erit iudicanda urgens necessitas, ita ut omne peccatum evitetur? Respondeo, quando timeatur præpropera infirmi mors, ut item, quando de ea dubitatur, quia in dubio favendum est periclitanti: quod iudicium, vel Medicus, vel prudens Vir dabit, & quidem benignè potius, quam rigorosè. In his ergo eventibus, si tempus non suppetat conquirendi novum, utere veteri sine scrupulo.

§. II.

Materia proxima.

1. Proximam materiam dant quinque sensuum unctiones ex prædicto Oleo benedicto. Non enim probo sententiam aliquorum, quos ~~preferunt~~ (sed rejiciunt) Suarez, a Suarez. T. d & Bellarminus, e putantes sufficere unctionem cujuslibet partis corporis: sic enim non verificaretur hujus Sacramenti forma, quæ, ut videbimus, sensus ipsos exprimit signa-
c Bellar. li. 12.
d Extr. Vn.
e. 10.

2. Dixi (quinque sensuum) nempe Oculorum, Aurium, Narium, Oris, Manuum; intellige, vel locorum his sensibus viciniorum, si fortè quis aliquo ex his careat. Quare unctionum, seu lumborum; & unctio pedum, non sunt de necessitate Sacramenti; imò in fœminis, illa in renibus, propter de-

centiam, semper omittenda est, & etiam in viris, quando difficulter moveri situ possunt, illa autem in pedibus, solum, ibi est exhibenda, ubi fert consuetudo, ut utrumque cum aliis notat Castrop. f

3. Cum autem dictum est (oculorum, aurium, &c.) non ita intelligo, quasi sentiam ex necessitate Sacramenti injungendos esse utrosque Oculos, utrasque Aures, &c. satis enim est ad valorem: unum Oculum, unam Aures, &c. injungi: unde in casu necessitatis, id est, periculi præproperæ mortis, vel similis, unus ex singulis est injungendus. Dico, in casu necessitatis. Nam, quia gravis hæc res semper visa est Ecclesiæ, erit mortale extra necessitatem utrosque sensus non inungere. f Castrop. T. 4. de Extr. Vncl. p. 3. nu. 3.

4. Quamvis autem Castropalaus g doceat, hoc Sacramentum nunquam esse incipiendum ministrari, si timeatur, non posse omnes quinque unctiones perfici, tamen hoc ipse idem limitat pro casu necessitatis, adducitque Layman, aliosque. Nam quando nullum (inquit) Sacramentum ægrotus suscepisset, timereturque decessurus ante finitas quinque unctiones, posset (addo ego, & deberet) sub conditione infirmus inungi in sensu magis obvio v. gr. in Capite, pronunciante Sacerdote formam experimentem quinque sensus, sic. *Per istam Sanctam Vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum, odoratum, gustum, & tactum deliquisti.* Neque hoc est contra Doctrinam num. 1. allatam ex Bellarmino, nunc enim cogor à necessitate providere infirmo, si fortè possim, &c. g Castrop. loc. cit. n. 7.

5. Tandem moneo, unctionem singulorum sensuum tantam requiri, quanta sufficit, ut sit sensibilis, quamvis per unam guttulam, seu stillulam fiat, quia solum requiritur, ut verè possit dici sensus inunctus, ad quod quælibet sensibilis certè sufficit.

§. III.

Forma Extremæ-Vnctionis.

1. Forma hujus Sacramenti sunt verba deprecaroria, & invalida essent sive indicativa, sive imperativa; (quidquid aliqui pauci contradicant) quia in Orationis modum hoc Sacramentum instituit Christus

Stus Dominus, ut habetur Iacobi 5. orent super eum, &c. Ea autem est huiusmodi per singulos sensus.

Ad Oculos, Per istam Sanctam Unctionem †, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per visum deliquisti. Amen.

Ad Aures. Per istam Sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Ad Nares. Per istam Sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad Os, compressis labiis. Per istam Sanctam Unctionem. † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per gustum, & locutionem deliquisti. Amen.

Ad Manus. Per istam Sanctam Unctionem, † suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per tactum deliquisti. Amen.

Ad Pedes. Per istam Sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus, quidquid per gressum deliquisti. Amen.

Ad Lumbos, seu Renes. Per istam Sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat ubi Deus, quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

2. In prædicta forma puto probabilis, de a necessitate, seu essentia Sacramenti, non esse illud (Sanctam,) nec illud (per suam piissimam misericordiam) multò minus illud. Amen. Nam cætera certum sit, esse de essentia; & omnia, ut jacent (excipio illud, Amen) esse de præcepto gravi, ut notat rectè Suarez. b

Tanquam verius item puto, essentiale esse, cuilibet unctioni, suam formam distinctè repetere, nec sufficere, quinque unctionibus celeriter peractis, unicam formam: omnes sensus complectentem exprimere, in hunc modum. *Per istam Sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum & tactum deliquisti*, solum igitur sub conditione id fieri poterit, quando timetur ocior mors, ut modo: §. 2. num. 4. significavi.

3. Invocatio explicita Trinitatis seu ejus expressa mentio, nec necessaria est, nec con- c *Castrop. tr. 4. de Ext. Vnct.*

Unctionem item expedire per modum Crucis, † quamvis sit consuetum, tamen non est d, nec de necessitate Sacramenti n. 5. nec de præcepto gravi, unde, præciso condemptu, & scandalo, quod certè rarum est, id omittere, peccatum mortale non d. 40. sect. 2. n. 5.

4. Si necessitas urgeat, ut si infirmus timeatur decessurus sine hoc Sacramento, adhiberi possunt plures Sacerdotes, quorum singuli suas unctiones peragant, verum singuli sub suis formis, nullo enim modò potest alter ungere, & alter formam proferre. Lege Suarium. e

5. Si Sacerdos non possit progredi ad periciendum hoc Sacramentum, supplenda ab alio Sacerdote esse, quæ restabunt, rectè cum Divo Thoma, aliisque monet S. a. f

§. IV.

Modus, seu Solemnitas administrandi Extremam-Unctionem.

1. **P**arochus, vel ejus jussu Sacerdos superpelliceo, & stola indutus (secus fore mortale, & potius, si vestes non suppetant, omitti debere Extremæ-Unctionis Collationem, asserit Suarez, g sed nequaquam debere omitti, docet Quintanadu. h Cum quo sentio, quia in hoc Sacramento levis judicandus est defectus vestium, quare illæ cedere h solidæ decumbentis utilitati debent) Sacerdos inquam, sic indutus, atque associatus Clerico, potest uti Laico, potest nullum advocare, si in promptu is nequaquam sit, ut notat Layman i) ingreditur in locum ægrotanti, eundemque, confiteri se sacramentaliter volenti, libenter audit, cum preces antecedentes ad Sacram Unctionem devotè fundit, quas preces, non posse sub peccato mortali omitti, nisi urgente necessitate, putant Quintanadu. & Bonacina. Addo libens, & nisi excuset parvitas materiæ, ut si ex illis modica pars omitteretur. Mox Psalms Pœnitentiales, ac Litanias, quæ solum sunt sub consilio, recitari genibus flexis ab astantibus curat, dum ipse interium infirmi sensus digito inungit ad modum

Gg 2 Crucis;

Castrop. tr. 4. de Ext. Vnct. n. 5.

Castrop. tr. 4. de Ext. Vnct. n. 5.

c *Castrop. tr. 4. de Ext. Vnct. n. 5.*
d *Suar. t. 4. in 3. p. 40. sect. 2. n. 5.*
e
f
g
h
i

Crucis : quam autem Crucis efformationem non esse sub præcepto modo docuimus , peractaque qualibet Unctione , ipsi idem inuncta loca tergit gossipio, vel stupa, vel lana, vel simili , illa mutando ad singulas unctiones, quæ in vase mundo reponit, ad ea comburenda, combustionis cineres in Sacarium projecturus. Denique recitat Orationes consequentes ad Sacram Unctionem, sub eodem peccati mortali onere, (nisi necessitas excuset, vel parva materia) sicuti diximus de similibus Orationibus antecedentibus.

*a Quintana
nad. de
Extr. Vn.
sing. 5. n. 4.*

1. Hoc Sacramentum ministrare sine lumine, non esse peccatum, bonum est scire, ut rectè notat Quintanadv. n.

3. Super sunt tres quæstiunculae. Prima, quonam digito hæ unctiones sunt expediendæ?

Secunda, Quæ pars manus ejus, qui non est Sacerdos, est inungenda, exterior ne, an interior, quam volam appellamus? Ejus, inquam, qui non est Sacerdos, nam omnes scimus rituale Romanum reformatum præscribere, ut Sacerdotes (quia jam fuerunt in volamans Sacro Chriismate uncti) in exteriore manu inungantur, dum eis Extremæ-UNCTIONIS Sacramentum ministratur.

Tertia, Quid de inversione Ordinis Unctionum?

4. Respondeo, Si de valore Sacramenti loquamur, Primò, quocumque digito ejusmodi Sacra Unctio exhibeatur; Secundò, quæcumque pars manus inungatur; Tertiò, à quocumque sensu, mutato Ordine, incipiarur, validum erit Sacramentum; quia cum sic jam adsit unctio à Christo instituta, adest jam, quod est de substantia: neque enim credibile fit, Christum Dominum voluisse, valorem tanti Sacramenti à circumstantiis tam levibus dependere.

5. Si verò loquamur de licito usu, puto, non esse saltem mortale, quocumque digito exhibere unctioem, vel exteriorem manum non Sacerdotis jungere, quia hæc duo levia sunt.

*b Castrop.
de Extr.
Unct. p. 3.
n. 11.*

6. At invertere ordinem Unctionum, ita ut prius ungantur aures, quam oculi, &c. esse grave peccatum. docet Castropalaus b his verbis: *Grave est peccatum, ut potè contra Ecclesie consuetudinem, ordinem invertere* (hoc est, si prius ad aures deinde in oculis, &c. Unctio fieret) ut ex communi docet Suarez.

tom. 4. in 3. p. d. 4. sect. 2. fine. Emmanuel Sà V. Extrema- Unctio. nu. 12. Bonacina alius relatis d. 7. de Sacramentis quæst. unica p. 5. num. 20.

7. Profectò animadvertito, etiam doctissimos viros, labi interdum, in adducendis Authoribus, sive ob Amanuensium, sive ob Typographorum incuriam; Legi locum Suarii à Castropalao citatum, ubi, non, (*grave*) sed (*aliquod*), esse peccatum dicitur: At illud (*aliquod*) satis minus est, quam illud (*grave*). Legi Emmanuelem Sà, tum Genuinum, tum expurgatum in Editione Romana; qui nec numero 12. citato à Castropalao, nec in toto verbo *Extrema- Unctio* hujus rei meminit. Legi Bonacinam, qui loco ab eodem citato, solùm docet; Ordinem in unguendis quinque sensibus, non esse necessarium, necessitate Sacramenti, quia, mutato ordine, ad huc completa manet significatio, at, de necessitate præcepti, ne verbum quidem.

8. Ego, si me consulis, puto, non esse mortale; Excipe semper contemptum, & scandalum, quæ certè rarò hic contingere possunt. Ratio est, quia, ut in simili dictum est sæpius, hæc non est tanta variatio, ut mortalem culpam parere possit. Meritò ergo dixit Suarez, esse aliquod peccatum, id est, veniale; & fortasse citatus Castropalaus non discedit ab hac sententia. Cum enim illud (*grave*) non rarò à Doctoribus e usurpetur pro gravi in genere peccati venialis, possumus opinari, Doctissimum Castropalaum voluisse dumtaxat notare, peccatum hoc non fore ex peccatis venialibus levibus, sed in genere venialium, esse ex gravibus.

C A P U T II.

De subjecto hujus Sacramenti.

1. **I**S, qui validè, & licitè potest Extremam-Unctionem recipere, est Homo Viator baptizatus; Ufus rationis compos; In gratia existens, seu putans in eadem existere; Graviter infirmus, & denique: Qui in eodem periculo hoc idem Sacramentum non susceperit. Illustrémus singula.